

V E N D I M
NË EMËR TË REPUBLIKËS

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë të përbërë nga:

Thimjo Kondi	Kryesues
Bashkim Caka	Anëtar
Tefta Zaka	“
Natasha Sheshi	“
Agron Lamaj	“
Valentina Kondili	“
Petrit Plloci	“
Nikoleta Kita	“
Vangjel Kosta	“
Zamir Poda	“
Artan Hoxha	“
Vladimir Bineri	“
Vladimir Metani	“
Ylvi Myrtja	“
Perikli Zaharia	“

në seancën gjyqësore të datës 15.9.2000 morën në shqyrtim çështjen civile që u përket:

PADITËS: Gjergji Leka, në mungesë.

I PADITUR: Dhimitër Leka, në mungesë.

OBJEKTI: Pavlefshmëri e titullit ekzekutiv bazuar në nenin 609 të Kodit të Procedurës Civile.

Gjykata e rrethit gjyqësor Lezhë, me vendimin nr. 730, datë 12.11.1996 ka vendosur:

Lëshimin e urdhërit të ekzekutimit për kontratën e shitblerjes nr.302, datë 11.7.1995 duke detyruar Gjergj Lekën të paguajë në favor të Dhimitër Lekës shumën prej 176.640 lekë. Pas lëshimit të urdhërit të ekzekutimit paditësi Gjergj Leka ka paditur Dhimitër Lekën duke kërkuar pavlefshmërinë e titullit ekzekutiv.

Gjykata e rrethit gjyqësor Lezhë, me vendimin nr. 231, datë 29.9.1997 ka vendosur:

Pranimin e padisë pjesërisht duke vendosur detyrimin e paditësit Gjergj Leka t'i kthejë të paditurit Dhimitër Leka shumën prej 211.968 lekë letra me vlerë dhe rrëzimin e padisë për pjesën tjetër.

Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin nr. 648, date 24.3.1998 ka vendosur:

Lënien në fuqi të vendimit 231, date 29.9.1997 të gjykatës së rrethit Lezhë.

Gjykata e Kasacionit, me vendimin nr.11, datë 21.1.1999 ka vendosur:

Prishjen e vendimit nr. 648, datë 24.3.1998 të gjykatës së Apelit Tiranë si dhe të vendimit nr.231, datë 29.9.1997 të gjykatës së rrethit Lezhë dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në gjykatën e Apelit Shkodër.

Gjykata e Apelit Shkodër, me vendimin nr.6, date 23.4.1999 ka vendosur:

Rrëzimin e padisë së paditësit Gjergj Leka si të pabazuar në prova dhe në ligj.

Kundër vendimit të gjykatës së Apelit Shkodër ka paraqitur rekurs paditësi Gjergj Leka duke parashtruar se:

Gjykata e Apelit Shkodër nuk ka zbatuar detyrat e lëna nga Gjykata e Lartë lidhur me zbatimin e nenit 609 të Kodit të Procedurës Civile, nëse detyrimi ekziston në një masë më të vogël ose është shuar fare.

Kryetari i Gjykatës së Lartë në bazë të nenit 17/1 të ligjit Nr.8588, datë 15.3.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës së Lartë të Republikës së Shqipërisë” u ka paraqitur Kolegjeve të Bashkuara kërkesë për njesimin e praktikës gjyqësore lidhur me përcaktimin e kushteve e rrethanave sipas të cilave nje akt noterial konsiderohet titull ekzekutiv.

KOLEGJET E BASHKUARA TË GJYKATËS SË LARTË

Pasi dëgjuan relatimin e çështjes nga gjyqtarët Valentina Kondili dhe Agron Lamaj, pasi dëgjuan prokuroren Valentina Ahmetaj, e cila kërkoi që çështja të gjykohej nga Kolegji Civil e jo nga Kolegjet e Bashkuara, sepse, sipas prokurores, që një çështje të gjykohej në Kolegjet e Bashkuara duhet të paraqiten konkretisht të paktën dy praktika të ndryshme të të njëjtit kolegji; e pasi e biseduan çështjen në tërësi,

V Ë R E J N Ë:

Nga materialet e çështjes rezulton si më poshtë:

Me datë 11.7.1995 Dhimitër Leka, me cilësinë e shitësit dhe Gjergj Leka, me cilësinë e blerësit, kanë lidhur para noterit një kontratë shitblerje të një sasive letrash me vlerë nominale 483.300 lekë kundrejt çmimit në lekë baraz me 80 % të kësaj shume, me një afat pagese brenda 5 muajve, d.m.th. deri me datë 31.12.1995.

Duke qenë se gjykata e rrethit gjyqësor Lezhë kontratën noteriale të mësipërme e ka konsideruar titull ekzekutiv dhe ka lëshuar për të një urdhër ekzekutimi, paditësi Gjergj Leka ka ngritur një padi duke kërkuar pavlefshmërinë e titullit ekzekutiv, anulimin e veprimeve përmbartimore dhe detyrimin e të paditurit Dhimitër Leka t'i paguajë shumën prej 181.940 lekë.

Në padi paditësi pretendon se me të paditurin kanë ushtruar një biznes të përbashkët, i cili më vonë ka falimentuar, dhe se, duke bërë llogaritë përkatëse, ai jo vetëm që nuk i detyrohet të paditurit, por ky i fundit i detyrohet në shumën 181.940 lekë.

Të gjitha gjykatat që e kanë gjykuar këtë çështje i janë referuar nenit 609 të Kodit të Procedurës Civile, në të cilin bazohet padia për pavlefshmërinë e titullit ekzekutiv, por, ndërkohë, ato e kanë kaluar në heshtje problemin, nëse kontrata noteriale e shitjes se letrave me vlerë datë 11.7.1995 është apo jo titull ekzekutiv në kuptim të nenit 510, pika "d" të Kodit të Procedurës Civile, ose kanë lënë të nënkuptohet ekzistenca e titullit ekzekutiv, sepse e kanë quajtur të mirëqenë urdhërin e ekzekutimit të kontratës noteriale të shitjes datë 11.7.1995, lëshuar me vendimin nr.730, date 12.11.1996 të gjykatës së rrethit Lezhë.

Duke pasur parasysh përmbajtjen e nenit 510 "pika d" (të pandryshuar) të Kodit të Procedurës Civile, sipas të cilit:

"Janë tituj ekzekutivë:

.....
.....

d) aktet noteriale që përmbajnë detyrime për pagime në para.....", në shumë raste gjykata të shkallëve të ndryshme i kanë quajtur tituj ekzekutivë kontratat e huasë të lidhura në formë noteriale. Në rastin në shqyrtim gjykatat e të gjitha shkallëve kanë avancuar akoma më tej duke quajtur titull ekzekutiv edhe një kontratë shitjeje të letrave me vlerë, të lidhur në formë noteriale (me akt të përgatitur e të vërtetuar nga noterit). Të gjitha këto qëndrime e zgjidhje të vërejtura në praktikën gjyqësore të viteve të shkuara janë të gabuara, prandaj Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, nëpërmjet këtij vendimi udhëzojnë gjykatat që të mbajnë në të ardhmen një qëndrim të unifikuar dhe të drejtë.

Pretendimi i prokurores, sipas së cilës në rastin konkret nuk ka vend për të marrë një vendim unifikues për praktikën gjyqësore, nuk është i bazuar. Për të marrë një vendim të tillë nuk është e domosdoshme që të prezantohen dy ose më tepër vendime të Kolegjeve të veçanta të Gjykatës së Lartë që kanë dhënë zgjidhje të ndryshme për çështje të ngjashme.

Një vendim unifikues për praktikën gjyqësore mund të merret edhe në raste të tilla, si ky që paraqitet për shqyrtim, kur në të gjitha vendimet e dhëna me parë për çështjen nga gjykatat e të gjitha shkallëve janë bërë interpretime të gabuara të ligjit.

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë gjykojnë se një veprim juridik i dyanshëm (kontratë), qoftë kjo kontratë e dyanëshme siç është p.sh. kontrata e shitjes, qoftë kontratë e njëanëshme, siç është p.sh. kontrata e huasë, nuk mund të jetë titull ekzekutiv.

Tituj ekzekutivë janë kryesisht vendimet gjyqësore, si dhe, në raste përjashtimore, akte të tjera, të parashikuara shprehimisht në Kodin e Procedurës Civile, ose në ligje të veçanta, të cilat, për nga fuqia e tyre ekzekutive barazohen për të gjitha efektet me vendimet gjyqësore të formës së prerë.

Që një akt i nxjerrë nga një organ kompetent shtetëror, apo i përgatitur e i vërtetuar nga një nëpunës publik, në kushtet e parashikuara në mënyrë eksplicite në ligj, të jetë titull ekzekutiv, duhet të përmbajë një detyrim të njohur e të përcaktuar saktë, të kërkueshëm, që nuk lidhet me plotësimin e afateve të caktuara, dhe, mbi të gjitha, të pakushtëzuar nga rrethana të tjera apo nga detyrime të tjera të ndërsjellta.

Akti noterial si titull ekzekutiv, duhet të përmbajë në vetvehte një veprim juridik me detyrim të njëanshem dhe abstrakt për pagimin e një shume të caktuar në para. Gjithashtu detyrimi i kërkueshëm që përmbahet në të, nuk mund të kontestohet për mosekzistencë të tij në kohën e hartimit e të nënshkrimit të aktit, dhe as lind nevoja që të provohet. Ai prezumohet i vërtetë.

Akti për pagimin e një shume në para, i hartuar në formën e një deklarate noteriale, duke qenë titull ekzekutiv, mund të goditet vetëm për falsitet ose të kundërshtohet vetëm për shkaqet e parashikuara në nenin 609/1 të Kodit të Procedurës Civile. Sipas kësaj dispozite, *“Debitori mund të kërkojë në gjykatën kompetente të vendit të ekzekutimit që të deklarohet se titulli ekzekutiv është i pavlefshëm, ose se detyrimi nuk ekziston, ose ekziston në një masë më të vogël, ose është shuar më pas”*.

Akti noterial për pagimin e një shume në para, si titull ekzekutiv ngjason për nga përmbajtja e tij me një kambial, por ndryshon prej tij sepse nuk e ka cilësinë e një letre me vlerë dhe, për rrjedhojë, nuk mund të përdoret e të tregtohet si e tillë.

Akti noterial si titull ekzekutiv mund të përmbajë edhe një detyrim që buron nga një kontratë e mëparshme, apo, më gjerë, nga çdo veprim juridik tjetër i mëparshëm, ku debitori ka qenë palë. Ky detyrim i ri, që jo rrallë shuan detyrime të mëparshme, pasi merret përsipër nga debitori në mënyrë të njëanëshme e pa kushte, fiton një ekzistencë të mëvetësishme e të pavarur.

Nisur nga qëndrimet e ndryshme të praktikës, ligjvënësi më vonë e ka ndryshuar formulimin e nenit 510, pika “d” të Kodit të Procedurës Civile, si më poshtë:

“Jane tituj ekzekutivë:

.....

d) Aktet noteriale me të cilat autorizohet shlyerja e një detyrimi kontraktual, ose e çdo detyrimi tjetër të mëparshëm, drejtpërdrejt nga depozitat bankare ose nga paga e autorizuesit dhe në kreditë e tij tek të tretët...”.

Theksojmë se ligjvënësi në këtë formulim të ri, në thelb nuk ka ndryshuar asgjë, veçse, në funksion të zbatimit e interpretimit të saktë të kësaj dispozite, sipas kuptimit të natyrshëm të saj, të bazuar në arsyen (ratio legis) ka bërë një paraqitje më analitike, më të qartë dhe më të plotë të saj.

Theksojmë se burimet e tërheqjes së shumës së parave që përmbahet në aktin noterial me cilësinë e titullit ekzekutiv, tregohen në mënyrë indikative dhe jo shteruese. Organi që bën ekzekutimin e titullit ekzekutiv, në mungësë të tyre, nuk mund të ndalohej që shumën në fjalë ta nxjerrë edhe nga burime të tjera pasurore të debitorit. E kundërta do të ishte e papranueshme, sepse do të binte ndesh me rregullat dhe parimet e përgjithshme të ekzekutimit të detyrueshëm të titujve ekzekutivë.

Lidhur me pretendimin e ngritur në rekurs, sipas të cilit gjykata e Apelit Shkodër nuk ka zbatuar detyrat e lëna nga Gjykata e Lartë lidhur me zbatimin e nenit 609 të Kodit të Procedurës Civile, nëse detyrimi ekziston në një masë më të vogël ose është shuar fare, Kolegjet e Bashkuara janë të mendimit se para se të shtroheshin këto probleme duhej zgjidhur paraprakisht problemi nëse në rastin konkret ndodheshim apo jo përpara një titulli ekzekutiv. Për shkaqet që analizojmë më lart kontrata e shitjes së letrave me vlerë, ashtu si dhe çdo kontratë tjetër, pavarësisht se mund të jetë bërë në formë noteriale, nuk është dhe nuk mund të jetë titull ekzekutiv.

Vendimi nr.6 datë 23.4.1999 i gjykatës së Apelit Shkodër i atakuar me rekurs është marrë në kundërshtim me ligjin, sepse kontrata noteriale e shitjes së letrave me vlerë dhe çdo detyrim tjetër që, për çfarëdo lloj shkak, mund të ketë lindur midis palëve, nuk përbën titull ekzekutiv, prandaj urdhëri i ekzekutimit i lëshuar nga gjykata nuk ka objekt ekzekutimi.

Duke qenë kështu, gjersa paditësi në padinë e tij i referohet edhe nenit 610 të Kodit të Procedurës Civile, i cili parashikon kundërshtimin e veprimeve të përmbaruesit gjyqësor, gjykata ishte e detyruar të merrte në shqyrtim dhe të vendoste nëse veprimet e ekzekutimit të përmbaruesit gjyqësor i konsideronte apo jo të ligjshme.

Kolegjet e Bashkuara gjykojnë që ato s'mund të jenë të ligjshme gjersa urdhërojnë ekzekutimin e detyrueshëm të një akti që nuk është titull ekzekutiv.

Duke e konsideruar titullin ekzekutiv të paqenë, rrjedhimisht veprimet përmbartimore të kryera për ekzekutimin e tij duhet të anulohen dhe ekzekutimi duhet të pushohet, sipas kërkesës së nenit 616, pika “ç”, të Kodit të Procedurës Civile. Sipas kësaj dispozite,

“Ekzekutimi pushon :

.....
ç) kur me vendim të gjykatës që ka marrë formën e prerë, është pranuar padia e debitorit sipas nenit 610 të këtij Kodi,.....”.

Zgjidhja e konflikteve që mund të kenë palët me njëra-tjetrën, si ato që lidhen me detyrimet e marra përsipër me kontratën e shitjes së letrave me vlerë, ashtu dhe ato që mund të kenë për detyrime të tjera të ndërsjellta midis tyre, mund të realizohet vetëm në rrugën e zakonshme duke paraqitur në gjykatë padi themeli. Edhe kërkitimi i paditësit Gjergj Leka për t’u detyruar ndaj tij i padituri Dhimitër Leka në shumën prej 133.360 lekë mund të zgjidhet vetëm në kuadrin e gjykimit të një padie themeli, ose në formë kundërpadie të paraqitur në një gjykim të filluar. Referenca në rregullat e përgjithshme për detyrimet monetare të parashikuara në nenet 445 e 450 të Kodit Civil, nuk përcakton shkakun e ndonjë padie konkrete që mund të ngrihet prej tij. Për më tepër një kërkitim i tillë monetar nuk mund të ngrihet së bashku me padinë e pavlefshmërisë së titullit ekzekutiv (neni 609 i Kodit të Procedurës Civile) dhe me padinë e kundërshtimit të veprimeve të përmbartimit (neni 610 i Kodit të Procedurës Civile). Të dy këto gjykime të bazuara në dispozitat proceduriale të sipërpërmendura janë gjykime të posaçme dhe, si të tilla, nuk mund të bashkohen me gjykimin e një padie themeli, siç është edhe kërkitimi i shumës prej 133.360 lekë prej paditësit Gjergj Leka.

PËR KËTO ARSYE

Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në bazë të nenit 485, pika “d” dhe “e”, të Kodit të Procedurës Civile,

V E N D O S Ë N:

Ndryshimin e vendimit nr.6, datë 23.4.1999 të gjykatës së Apelit Shkodër si më poshtë:

1. Pranimin e padisë së paditësit Gjergji Leka duke e konsideruar titullin ekzekutiv të konceptuar në kontratën noteriale të shitblerjes nr.302, date 11.7.1995 të paqenë, dhe anulimin e veprimeve përmbartimore të kryera në zbatim të tij.

2. Ky vendim për njehsimin e praktikës gjyqësore të dërgohet për botim në Fletoren Zyrtare.

Tiranë, me 29.9.2000

Nr. 1714/437 i Regj. Themeltar.

Nr. 980 i Vendimit.